

været paa Dagsordenen. Først blev den behandlet i to Kommissioner, og i 1902 blev den sidste Kommissions Forslag forelagt Rigsdagen. Folketinget gjorde ikke saa faa Forandringer under Sagens Behandling der; det var imidlertid saadanne Forandringer, som Landstinget ikke kunde tiltræde, og nu ser vi Lovforslaget lige fra 1902 til 1908 vandre frem og tilbage. Naar man spørger, hvad der var de egentlige Aarsager til, at der ikke opnaaedes Enighed om Reformen, bliver der særlig peget paa Reglerne for Nævningers Udtagelse. Det var vel ogsaa nok noget af det, der foraarsagede noget Besvær, men det var dog kun en af Hindringerne. Der var flere og ret betydelige, i Særdeleshed Bekostningspørgsmaalet. Det Lovforslag, som forelaa i 1902 og de følgende Aar, havde ikke saa lidt Lighed med det foreliggende, skønt Umiddelbarhedsprincippet, saaledes som den foregaaende Taler nævnedes, var noget stærkere gennemført. Men det, der særlig voldte Vanskeligheder, var, at en Del af Retskredsene, indtil Halvdelen, skulde nedlægges, det blev Befolkningen ængstelig ved, og tillige vilde Gennemførelsen af Anklageprincippet og Adskillelsen mellem Forvaltningen og Administrationen medføre betydelige Udgifter. Ulemperne den Gang var noget større, det skal jeg indrømme, end de, det foreliggende Lovforslag vil medføre, idet Parter, Vidner og Syns- og Skønsmand kunde komme til at møde ved Landsretterne og afgive Forklaring og nødvendigvis maatte være der, saa længe Sagen stod paa. Det var meget byrdefuldt, og det var de virkelige Hindringer; at Befolkningen ængstedes for disse Ulemper og de store Udgifter. Kravet om en Retsplejereform kom nok frem af og til, dog ikke med en saadan Styrke, at Rigsdagen turde gennemføre det i alle Henseender og navnlig i juridisk Henseende, kan man gerne sige, fuldkomne Retsplejelovforslag, som den Gang var fremme. Man enedes da, efter at der i Foraaret 1906 havde været nedsat Fællesudvalg om at se at komme ind paa en anden Bane, hvis der var Vej frem, og der blev saa i 1906 ret for Juletid forelagt et Lovforslag, som var en Del beskaaret. De to Hovedprincipper, Anklageprincippet og Adskillelsen mellem Domsmagten og Administrationen, blev skudt ud, og alle de bestaaende Underretskredse bibeholdtes. Dette var en Løsning, som tiltalte Befolkningen. Man fandt, at der her dog var gjort et stort Skridt frem, idet man havde opfyldt Grundlovens Bud om Mundtlighed, Indførelsen af Næv-

ninger og adskillige andre Krav. Naar alt det kom til at virke samdrægtigt, var man kommet et stort Stykke frem, og man mente ogsaa, at Resultatet var nogenlunde overkommeligt med Hensyn til Bekostningen. Det kostede en Del Arbejde at naa til dette Resultat, og det naaedes først i 1908. Af de nuværende Regeringspartier øvedes der den Gang en stærk Kritik. Det ærede 4de Medlem for 9de Kreds (Harald Jensen) sagde saaledes, at han betragtede de Nævninger, som man var enedes om, som Overklassenævninger, Befolkningen kunde ikke med Tryghed se dem sidde som Dommere. Det var Aarsagen til, at han og hans Meningsfæller ikke kunde stemme for Lovforslaget. Nu gaar disse Nævninger med i Købet. Nu har imidlertid den vedtagne Lov, som nævnt, ligget og er ikke blevet ført ud i Livet. Hvad er Aarsagen dertil? Efter min Mening har det væsentlig været det, at man ikke har villet bebyrde Statskassen med de Udgifter, der er forbundne dermed. Det er jo rart nok at have alt det juridiske i Orden. Det er noget, Befolkningen har stor Respekt for. Den ærede sidste Taler sagde, at ligesom man udadtil skulde have ordnet sit Forsvar, skulde man ogsaa indadtil have Orden gennem sin Retspleje. Det er en god og sund Tankegang, men der er dog noget, som Lægfolk spørger om, og det er: Hvad koster det? Jeg skal indrømme, at den højtærede Minister har stillet sig liberalt; han har sagt: Vær saa god, nu kan I vælge det ene eller det andet System. Selv har han ikke paa nogen Maade lagt Skjul paa, at han ikke var en Tilhænger af Loven af 1909, og han har været saa heldig at faa et Flertal i det andet Ting til at slutte sig om det Lovforslag, han har fremsat. Jeg indrømmer, at der ikke er rørt mere ved Loven af 1909, end hvad der kræves for at gennemføre de to Principper, Anklageprincippet og Adskillelsen imellem Domsmagt og Administration. Men det er jo det, der koster de store Summer, og det var netop af Bekostningshensynet, at man ikke har gennemført den vedtagne Lov. Der har været foretaget mange Beregninger over, hvad Retsplejeloven og Supplementslovene vilde koste. Den højtærede Justitsminister har jo foretaget Beregninger til dette Lovforslag, og vi har ogsaa tidligere modtaget Beregninger over Bekostningerne, og det var ganske andre Summer, man den Gang fik at se. Jeg er overbevist om, at disse Beregninger er foretagne med den største Omhu,